

EL LLENGUATGE

El rellotge

Com és ben sabut, no tots els rellotges van a l'hora: n'hi ha que assenyalen, o tenen tendència a assenyalar, una hora anterior a la que realment és, i si es vol posar-los a l'hora s'han d'avançar, i n'hi ha d'altres que, contràriament, si es vol aconseguir la mateixa finalitat s'han de retardar. Tot plegat origina l'ús dels verbs *avançar* i *retardar* amb uns significats diversos que val la pena d'aclarir. Cal començar, però, rebutjant decididament els barbarismes «adelantar» i «atrasar», malauradament molt estesos, usats en lloc de *avançar* i *retardar*, així com segurament també *endarrerir*, verb ben genuí però al qual no sembla que s'atribueixi el significat relacionat amb la indicació horària dels rellotges.

Tant *avançar* com *retardar* es poden usar com a verbs transitius, amb el substantiu *rellotge* com a complement directe, per a expressar les operacions de fer-li assenyalar, respectivament, un temps posterior o anterior al que assenyalava, cosa que no comporta, necessàriament, posar-lo a l'hora.

Cal advertir que en la definició d'aquest significat del verb *avançar* del Diccionari Fabra hi ha un petit lapsus, d'altra banda molt habitual, perquè hom relaciona indegudament *avançar* amb *anterior*: on diu «fent-li assenyalar un temps anterior» hauria de dir «...un temps posterior».

El Fabra no indica per al verb *avançar* el significat «anar més de pressa del compte», per al qual l'Enciclopèdia proposa *avançar-se*, és a dir, usat pronominalment. En canvi, per al significat contrari, el Fabra proposa *retardar-se* (pron.) i l'Enciclopèdia *retardar* (intr.).

Resta un tercer significat (amb el seu antònim): «assenyalar un temps posterior (i anterior) al que realment és». Per al primer cas el Fabra proposa *avançar* (intr.): *El rellotge avança*, però la Gran Enciclopèdia la locució *anar avançat*: *Aquest rellotge va avançat*. Per al cas oposat, coincideixen totes dues obres en l'ús intransitiu de *retardar*: *Aquest rellotge retarda*.

Com hem vist, en l'ús d'aquests verbs hi ha algunes discrepàncies entre el Fabra i l'Enciclopèdia.

Però cal no dubtar del coneixement de causa amb què aquest darrer repertori ha modificat o afinat algunes de les propostes del primer —de les quals, és clar, ha partit—, cosa amb què, si més no en aquest cas, ens mostrem ben d'acord.